

Отримано: 17.07.2025

Переглянуто: 13.08.2025

Прийнято: 02.09.2025

УДК 339.137.2:005:338.43

DOI: 10.30857/2786-5398.2025.4.2

Василь М. Матієнко

Київський національний університет технологій та дизайну, Україна

**ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО МЕХАНІЗМУ
УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ**

В статті досліджено організаційні засади формування інноваційного механізму управління розвитком аграрних підприємств сільських територій. Доведено, що процес формування ефективного механізму управління розвитком аграрних підприємств сільських територій, синергічно поєднує сталий розвиток, інновації та стратегію компаній, а також включає ризик-менеджмент (передбачає впровадження ефективних форм управління, перехід до інноваційно-сталого типу розвитку аграрних підприємств, удосконалення системи матеріального стимулювання працівників за підсумками виробничої діяльності, формування системи оцінки ризиків, а особливо воєнно-політичного характеру та їх впливу на діяльність аграрних підприємств сільських територій). Проаналізовано та наведено прогноз, щодо реалізації засад ефективного управління розвитком аграрних підприємств сільських територій, який наочно демонструє зростання результативності та прибутковості аграрних підприємств, шляхом підвищення їх конкурентоспроможності, впровадження інновацій та зниження витрат на виробництво сільськогосподарської продукції, підвищення екологічності використання виробничих ресурсів, що беруть участь у процесі створення аграрної продукції. Усе це загалом визначатиме всебічний розвиток сільських територій, сприяючи добробуту насамперед сільського населення.

Ключові слова: аграрні підприємства; економіко-математичне моделювання; інновації; інноваційний розвиток; інноваційний механізм; моделювання; сталий розвиток; стратегія; прогнозування.

Vasyl M. Matienko

Kyiv National University of Technologies and Design, Ukraine

**ORGANIZATIONAL PRINCIPLES FOR THE FORMATION OF AN INNOVATIVE
MECHANISM FOR MANAGING THE DEVELOPMENT OF AGRICULTURAL
ENTERPRISES IN RURAL AREAS**

The article examines the organizational principles of the formation of an innovative management mechanism for the development of agricultural enterprises in rural areas. It is proven that the process of forming an effective management mechanism for the development of agricultural enterprises in rural areas synergistically combines sustainable development, innovation and company strategy, and also includes risk management (provides for the introduction of effective forms of management, the transition to an innovative and sustainable type of development of agricultural enterprises, improving the system of material incentives for employees based on the results of production activities, the formation of a risk assessment system, especially of a military-political nature and their impact on the activities of agricultural enterprises in rural areas). The forecast is analyzed and presented for the implementation of the principles of effective management of the development of agricultural enterprises in rural areas, which clearly demonstrates the growth of the effectiveness and profitability of agricultural enterprises by increasing their competitiveness, introducing innovations and reducing costs for the production of agricultural products, increasing the environmental friendliness of the use of production resources involved in

the process of creating agricultural products. All this will generally determine the comprehensive development of rural areas, contributing primarily to the well-being of the rural population.

Keywords: *agricultural enterprises; economic and mathematical modeling; innovations; innovative development; innovation mechanism; modeling; sustainable development; strategy; forecasting.*

Постановка проблеми. Дослідження процесів управління розвитком аграрних підприємств, зокрема формування інноваційного механізму, варто з використанням методів та моделей аналізу, моделювання та прогнозування інноваційних процесів з економіко-математичного ракурсу. Економетричні моделі слугують підтвердженням певних гіпотез щодо розвитку економічних процесів, аналізу зв'язків факторів, виявлення їх впливу на глобальні економічні явища, для емпіричного тестування та розробки і аналізу сценаріїв економічного розвитку.

Невирішені частини проблеми. Сформовані класичні економетричні моделі не враховують неспостережувані чинники, які впливають на формування нерівномірностей розвитку економічних процесів, тому, розробка адаптивних математичних моделей дозволяє кількісно оцінити вплив чинників на організацію системи управління розвитком аграрних підприємств і спрогнозувати ефекти від її запровадження та реалізації [1].

Метою статті є обґрунтування дослідження формування інноваційного механізму управління розвитком аграрних підприємств сільських територій.

Аналіз останніх досліджень. Систематизуючи наукові погляди у підходах до сутності управління інноваційним розвитком аграрних підприємств слід зауважити, що зарубіжні вчені (як наприклад, P. Lacy, T. Cooper, R. Hayward, L. Neuberger, J. Deže, T. Sudarić, S. Tolić) надають перевагу інноваційному підходу, спираючись на концепцію сталого розвитку, у т. ч. сільських територій, де інновації є рушієм синергічного поєднання економічної, екологічної та соціальної компонент такого розвитку. Вітчизняні вчені все ще надають перевагу стратегічному (І.В. Філіпішин, О.М. Ястремська, О.О. Ястремська, Т.О. Кобелева, О.Д. Витвицька та інші) і системному (до прикладу, І.М. Хвостіна, О.Ю. Щеглова, О.І. Судакова, І.О. Каширнікова) підходам. Хоча вже наразі є й ті, що виокремлюють важливість управління розвитком підприємств через виокремлення потенціалу організації, який зростає через імплементацію інновацій.

Виклад основного матеріалу. Розробка адаптивних математичних моделей дозволяє кількісно оцінювати вплив основних чинників на організацію системи управління досліджуваних підприємств.

Отже, для вибору методу та методики, адаптивною для отримання ефективних результатів з точки зору формування інноваційного механізму та організації системи управління є економіко-математичне моделювання.

Інструментарієм в рамках дослідження обрано:

- двохфакторну виробничу регресійну модель [1]:

$$\hat{Y} = a_0 + a_1X_1 + a_2X_2, \quad (1)$$

- «функцію Солоу-Сводна, засвідчує модель екзогенного економічного зростання. Її властивостями є, те що при збільшенні ресурсів у n разів, величина виробництва продукції зростає пропорційно в n разів; при фіксованому значенні L (трудові ресурси або продуктивність праці) виробництво продукції зростає при зростанні K (капітал) та при фіксованому значенні K виробництво продукції зростає при зростанні L . Виробнича функція має вигляд $Q = Af(K, L)$ або $Q = f(K, L)$, де Q – виробництво продукції, A – довільний

коефіцієнт, який трактується як вплив поточної технології на продуктивність праці, K – агрегований капітал, L – трудові ресурси або продуктивність праці)» [1].

-«функція Аллена, визначена в дослідженні умовами: швидкості зростання граничних продуктивностей є постійними, і функція є однорідною. Функція Аллена за $a_1, a_2 > 0$ слугує описовою для виробничих процесів, у яких надмірне зростання будь-якого з чинників негативно впливає на обсяг виробництва продукції. В загальному вигляді представлена» [1]:

$$\hat{Y} = a_0 X_1 X_2 - a_1 X_1^2 - a_2 X_2^2, \quad (2)$$

Для подальшого дослідження, моделювання та прогнозування формування інноваційного механізму управління розвитком аграрних підприємств сільських територій адаптуємо представлені виробничі функції.

Попередньо нами були обрані шість аграрних суб'єктів господарювання Вінницької області, які посідають лідируючі місця в рейтингу серед двадцятки найкращих аграрних господарств на Вінниччині [2].

Попередньо проведено розрахунок інтегрального показника реалізації інноваційного потенціалу провідних аграрних підприємств Вінницької області за останнє п'ятиріччя, його динамічний ряд представлено табл. 1. Його значення будемо використовувати в якості факторної ознаки для економіко-математичного моделювання та прогнозування.

Таблиця 1

Динамічний ряд інтегрального показника реалізації інноваційного потенціалу провідних аграрних підприємств Вінницької області, 2020–2024 рр.

Аграрне підприємство	Роки					Відхилення 2024 р. від 2020 р.		Середній рівень інтегрального показника реалізації інноваційного потенціалу, 2020–2024 рр.
	2020	2021	2022	2023	2024	абсо- лютне +, -	відносне, в.п.	
ТОВ «Арчі» високе значення інтегрального показника реалізації інноваційного потенціалу	0,940	0,943	0,901	0,986	0,988	0,048	105,11	0,952
ТОВ «Липівка-Агро» високе значення інтегрального показника реалізації інноваційного потенціалу	0,801	0,788	0,722	0,869	0,871	0,070	108,74	0,810
ТОВ «Агро-Еталон» високе значення інтегрального показника реалізації інноваційного потенціалу	0,862	0,833	0,831	0,853	0,857	-0,005	99,48	0,847
ТОВ «Арчі» високе значення інтегрального показника реалізації інноваційного потенціалу	0,940	0,943	0,901	0,986	0,988	0,048	105,11	0,952

Продовження табл. 1

Аграрне підприємство	Роки					Відхилення 2024 р. від 2020 р.		Середній рівень інтегрального показника реалізації інноваційного потенціалу, 2020–2024 рр.
	2020	2021	2022	2023	2024	абсо- лютне +, -	відносне, в.п.	
СТОВ АФ «Ольгопіль» високе значення інте- грального показника реалізації інновацій- ного потенціалу	0,790	0,845	0,818	0,838	0,852	0,062	107,89	0,828
ПАТ «Дашківці» висо- ке значення інтеграль- ного показника реаліза- ції інноваційного потенціалу	0,751	0,890	0,783	0,871	0,887	0,137	118,23	0,836
ТОВ «Передовик» високе значення інте- грального показника реалізації інновацій- ного потенціалу	0,812	0,845	0,831	0,854	0,864	0,052	106,41	0,841

Джерело: на основі [3–8].

Як, зазначалось складовими інтегрального показника реалізації інноваційного потенціалу є чинники ресурсного потенціалу: трудові ресурси, основні засоби, матеріальні та нематеріальні ресурси, інвестиційні витрати в інноваційну діяльність, інтелектуальна власність та інші складники.

Нормативне значення інтегрального показника реалізації інноваційного потенціалу більше 0,50, свідчить, що суб'єкти господарювання регіону залучають в інноваційну діяльність 50% свого ресурсного потенціалу: трудові ресурси, основні засоби, матеріальні та нематеріальні ресурси, проводять інвестиційну діяльність (залучає кошти інвестицій) та забезпечено інтелектуальною власністю [9].

Розраховані індекси концентрації та індекси Герфіндаля-Гіршмана, які є основними індикаторами, що визначають рівень конкуренції на галузевих ринках, наведено в динаміці за п'ять років в табл. 2 та 3.

Відмічаємо, що індекс концентрації будемо використовувати в якості факторної ознаки для економіко-математичного моделювання та прогнозування.

Підкреслюємо, що індекс Герфіндаля-Гіршмана (ННІ) – показник концентрації ринку, який вимірює рівень конкуренції в галузі і застосовується в стратегічному управлінні формування інноваційного механізму та допомагає підприємствам оцінювати привабливість ринкового сегменту та розробляти ефективну конкурентну стратегію, тому цей показник використовуємо в нашому дослідженні в якості результативного показника.

Для виробничої функції Солоу додатково використовується коефіцієнт стабільності персоналу провідних аграрних підприємств Вінницької області за останні п'ять років.

Таблиця 2

**Динаміка індексу концентрації виробництва серед провідних
аграрних підприємств Вінницької області, 2020–2024 рр.**

Аграрне підприємство	Роки					Середнє значення індексу концентрації, 2020–2024 рр.
	2020	2021	2022	2023	2024	
ТОВ «Арчі»	12,99%	13,01%	13,46%	15,17%	15,22%	13,97%
ТОВ «Липівка-Агро»	11,54%	11,86%	12,18%	14,67%	14,72%	12,99%
ТОВ «Агро-Еталон»	10,09%	10,71%	10,90%	14,83%	14,94%	12,30%
СТОВ АФ «Ольгопіль»	11,22%	12,20%	12,54%	13,00%	13,31%	12,45%
ПАТ «Дашківці»	11,07%	12,05%	13,03%	14,33%	14,41%	12,98%
ТОВ «Передовик»	11,23%	12,88%	13,36%	15,33%	15,62%	13,68%

Джерело: на основі [3–8].

Таблиця 3

**Динаміка індексу Герфіндаля-Гіршмана провідних аграрних підприємств
Вінницької області, 2020–2024 рр.**

Аграрне підприємство	Роки					Середнє значення індексу Герфіндаля- Гіршмана, 2020–2024 рр.
	2020	2021	2022	2023	2024	
ТОВ «Арчі»	12,70%	13,03%	13,44%	15,07%	15,44%	13,56%
ТОВ «Липівка-Агро»	11,55%	11,89%	12,08%	13,67%	13,94%	12,30%
ТОВ «Агро-Еталон»	11,09%	11,71%	10,80%	13,83%	13,89%	11,86%
СТОВ АФ «Ольгопіль»	11,23%	12,02%	12,55%	13,01%	13,67%	12,20%
ПАТ «Дашківці»	11,80%	12,06%	12,54%	13,33%	13,70%	12,43%
ТОВ «Передовик»	11,23%	12,84%	13,06%	13,77%	14,69%	12,73%
Всього шість провідних аграрних підприємств для визначення індексу Герфіндаля-Гіршмана	0,48	0,54	0,55	0,68	0,73	0,60

Джерело: на основі [3–8].

Обраний інструментарій дослідження формується на основі аналізу обраних суб'єктів господарювання, з розрахунку методом порівняння, ранжування, рейтингування, найменших квадратів, прогнозування [1].

З використанням стандартних перетворень МНК, розраховано оцінки коефіцієнтів рівняння, детермінації, F-критерій Фішера за допомогою вбудованої статистичної функції LINEST електронних таблиць Microsoft Excel.

За результатами дослідження залежностей обраних виробничих функцій: двохфакторної регресії, виробничої функції Солоу та функції Аллена, сформовано висновок, що по статистичним коефіцієнтам: детермінації, критерієм Фішера, парним коефіцієнтам кореляції, виробничі моделі провідних аграрних підприємств Вінницької області є якісними та адекватними [1].

У відповідності з наступним етапом прогнозування розрахунки наведено умовно ґрунтуючись виключно на економіко-математичних методах на період 2026 рік.

Для прогнозування чинників: інтегрального показника реалізації інноваційного потенціалу та індексу концентрації виробництва, використано вбудовану статистичну функцію TREND і визначено прогнозне значення на 2026 р. Також, визначено максимальне значення серед 6 агропідприємств та проведено рейтингову оцінку представлених факторних ознак (табл. 4 та 5).

Таблиця 4

Прогнозування, порівняння та рейтингування інтегрального показника реалізації інноваційного потенціалу провідних аграрних підприємств Вінницької області, 2024, 2026 р.

Аграрне підприємство	Фактичне значення інтегрального показника реалізації інноваційного потенціалу, 2024 р.	Прогнозне значення інтегрального показника реалізації інноваційного потенціалу, 2026 р. Двохфакторна регресія	Максимальне прогнозне значення інтегрального показника реалізації інноваційного потенціалу, 2026 р. серед 6 агропідприємств	Ранжування за найвищим прогнозним значенням
ТОВ «Арчі»	0,988	1,007	1,007	1
ТОВ «Липівка-Агро»	0,871	0,898		3
ТОВ «Агро-Еталон»	0,857	0,861		6
СТОВ АФ «Ольгопіль»	0,852	0,876		5
ПАТ «Дашківці»	0,887	0,939		2
ТОВ «Передовик»	0,864	0,886		4

Джерело: на основі [3–8].

Як бачимо найбільше прогнозне значення інтегрального показника реалізації інноваційного потенціалу ТОВ «Арчі» 1,007, найнижче ТОВ «Агро-Еталон» 0,861, але більше нормативного значення 0,50 в .п., що свідчить про активну інноваційну діяльність.

Таблиця 5

Прогнозування, порівняння та рейтингування індексу концентрації виробництва провідних аграрних підприємств Вінницької області, 2024, 2026 рр.

Аграрне підприємство	Фактичне значення індексу концентрації виробництва, 2024 р.	Прогнозне значення індексу концентрації виробництва, 2026 р. Двохфакторна регресія	Максимальне прогнозне значення індексу концентрації виробництва, 2026 р. серед 6 агропідприємств	Ранжування за найвищим прогнозним значенням
ТОВ «Арчі»	15,22%	16,12%	18,18%	5
ТОВ «Липівка-Агро»	14,72%	16,66%		3
ТОВ «Агро-Еталон»	14,94%	17,82%		2
СТОВ АФ «Ольгопіль»	13,31%	14,44%		6
ПАТ «Дашківці»	14,41%	16,56%		4
ТОВ «Передовик»	15,62%	18,18%		1

Джерело: на основі [3–8].

Графічно фактичні та прогнозне значення інтегрального показника реалізації інноваційного потенціалу провідних аграрних підприємств Вінницької області за останній період представлено на рис. 1.

Джерело: на основі [3–8].

Рис. 1. Фактичні та прогнозне значення інтегрального показника реалізації інноваційного потенціалу провідних аграрних підприємств Вінницької області, 2024, 2026 рр.

Спостерігаємо найбільше значення індексу концентрації виробництва ТОВ «Передовик» 18,18% свідчить про існуючий рівень конкуренції інноваційної продукції на галузевих ринках. Найнижчий індекс концентрації виробництва ТОВ АФ «Ольгопіль» 14,44%, але не набагато нижчий рівень конкуренції інноваційної продукції на галузевих ринках цього аграрного підприємства.

Джерело: на основі [3–8].

Рис. 2. Фактичні та прогнозне значення індексу концентрації виробництва провідних аграрних підприємств Вінницької області, 2024, 2026 рр.

Графічно фактичні та прогнозне значення індексу концентрації виробництва провідних аграрних підприємств Вінницької області за останній період представлено на рис. 2.

Як бачимо, зростання факторних ознак обраних аграрних підприємств Вінницької області за наступний короткостроковий період і це може бути позитивним явищем в системі формування інноваційного механізму управління розвитком аграрних підприємств сільських територій.

Далі проводимо прогнозування індексу Герфіндаля-Гіршмана за допомогою виробничих функцій на 2026 р., порівняння з показниками 2024 р, визначення максимального значення серед виробничих функцій та ранжування за найвищим прогнозним значенням провідних аграрних підприємств Вінницької області (табл. 6).

Таблиця 6

**Моделювання та прогнозування індексу Герфіндаля-Гіршмана,
за допомогою виробничих функцій провідних аграрних підприємств Вінницької
області, 2024, 2026 р.**

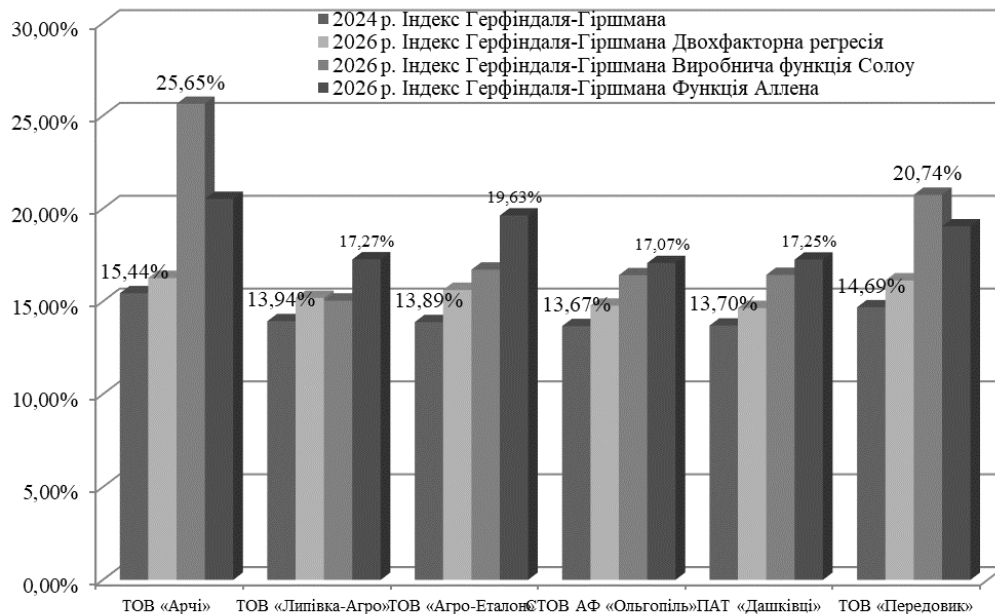
Аграрне підприємство	2024 р.	2026 р. Індекс Герфіндаля-Гіршмана			Максимальне прогнозне значення індексу Герфіндаля-Гіршмана, 2026 р. серед виробничих функцій	Ранжування за найвищим прогнозним значенням	Виробнича функція
	Індекс Герфіндаля-Гіршмана	Двохфакторна регресія	Виробнича функція Солоу	Функція Аллена			
ТОВ «Арчі»	15,44%	16,26%	25,65%	20,52%	25,65%	1	Виробнича функція Солоу
ТОВ «Липівка-Агро»	13,94%	15,19%	15,05%	17,27%	17,27%	4	Функція Аллена
ТОВ «Агро-Еталон»	13,89%	15,62%	16,71%	19,63%	19,63%	3	Функція Аллена
СТОВ АФ «Ольгопіль»	13,67%	14,77%	16,41%	17,07%	17,07%	6	Функція Аллена
ПАТ «Дашківці»	13,70%	14,65%	16,43%	17,25%	17,25%	5	Функція Аллена
ТОВ «Передовик»	14,69%	16,13%	20,74%	19,04%	20,74%	2	Виробнича функція Солоу

Джерело: на основі [3-8].

Спостерігаємо найкраще прогнозне значення результативного показника ТОВ «Арчі» 25,65% розрахованого виробничою функцією Солоу, на другій позиції ТОВ «Передовик» 20,74% також виробнича функція Солоу. Тож, використання допоміжного фактора коефіцієнта стабільності персоналу аграрних підприємств в цій виробничій функції дає позитивний та лідируючий результат.

Візуалізація фактичного та прогнозних значень індексу Герфіндаля-Гіршмана, за допомогою виробничих функцій провідних аграрних підприємств Вінницької області за

останній та на майбутній періоди представлено, де відмічені найкращі отримані показники, на рис. 3.

Джерело: на основі [3–8].

Рис. 3. Фактичне та прогнозні значення індексу Герфіндаля-Гіршмана, за допомогою виробничих функцій провідних аграрних підприємств Вінницької області, 2024, 2026 р.

Висновки та перспективи досліджень Отже, в підсумку цього дослідження обґрунтовано, що економіко-математичні методи, які застосовано до даних виробничих моделей є основою при формуванні інноваційного механізму управління розвитком аграрних підприємств сільських територій. У сучасних економічних умовах використання диференційованих методів та моделей дозволяє отримувати оптимальне моделювання, критичний аналіз та ефективно управляти інноваційними процесами розвитку, використовуючи даний інструментарій.

References

1. Kalinichenko, A. V. (2021). *Metodychni vkazivky do laboratorykh robot z navchalnoi dystsypliny "Ekonomiko-matematychni metody ta modeli"* [Methodological instructions for laboratory work in the academic discipline "Economic and mathematical methods and models"]. Poltava: PDAA. 24 p. [in Ukrainian].
2. kurkul.com (2019). TOP 20 fermerskykh gospodarstv Vinnychchyny [TOP 20 farms in Vinnytsia region]. URL: <https://kurkul.com/spetsproekty/517-top-20-fermerskih-gospodarstv-vinnichchini> [in Ukrainian].
3. Opendatabot (n.d.). Domashnia storinka [Home page]. URL: <https://opendatabot.ua/open> [in Ukrainian].

Література

1. Калініченко А. В. Методичні вказівки до лабораторних робіт з навчальної дисципліни "Економіко-математичні методи та моделі". Полтава: ПДАА, 2021. 24 с.
2. ТОП 20 фермерських господарств Вінниччини. *kurkul.com*. 03/05/2019. URL: <https://kurkul.com/spetsproekty/517-top-20-fermerskih-gospodarstv-vinnichchini>.
3. Домашня сторінка. *Опендатабот*. URL: <https://opendatabot.ua/open>.

4. Vinnytsia Regional Military Administration (n.d.). Stratehiia zbalansovanoho rehionalnoho rozvytku Vinnytskoi oblasti na period do 2027 roku [Strategy for balanced regional development of Vinnytsia region for the period until 2027]. URL: <https://www.vin.gov.ua/images/doc/vin/ODA/strategy/strategy2027.pdf> [in Ukrainian].
4. Стратегія збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2027 року. Вінницька обласна військова адміністрація. URL: <https://www.vin.gov.ua/images/doc/vin/ODA/strategy/strategy2027.pdf>.
5. Main Department of Statistics in Vinnytsia Region. URL: <http://www.vn.ukrstat.gov.ua> [in Ukrainian].
5. Головне управління статистики у Вінницькій області. URL: <http://www.vn.ukrstat.gov.ua>.
6. State Statistics Service of Ukraine (2020). Statystychnyi shchorichnyk Ukrainy 2020 [Statistical Yearbook of Ukraine 2020]. URL: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2022/zb/11/Yearbook_2020.pdf [in Ukrainian].
6. Статистичний щорічник України 2020. Державна служба статистики України. URL: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2022/zb/11/Yearbook_2020.pdf.
7. State Statistics Service of Ukraine (2021). Statystychnyi shchorichnyk Ukrainy 2021 [Statistical Yearbook of Ukraine 2021]. URL: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2022/zb/11/Yearbook_2021.pdf [in Ukrainian].
7. Статистичний щорічник України 2021. Державна служба статистики України. URL: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2022/zb/11/Yearbook_2021.pdf.
8. State Statistics Service of Ukraine (2022). Statystychnyi shchorichnyk Ukrainy 2022 [Statistical Yearbook of Ukraine 2022]. URL: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2022/zb/11/Yearbook_2022.pdf [in Ukrainian].
8. Статистичний щорічник України 2022. Державна служба статистики України. URL: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2022/zb/11/Yearbook_2022.pdf.
9. Kudelskyi, V. E. (2018). Upravlinnia zbalansovanyim rozvytkom pidpriemstv u sferi APK [Management of balanced development of enterprises in the agro-industrial complex]. *Universytetski naukovyi zapysky = University scientific notes*, № 67–68, P. 337–345 [in Ukrainian].
9. Кудельський В. Е. Управління збалансованим розвитком підприємств у сфері АПК. *Університетські наукові записки*. 2018. № 67–68. С. 337–345.
10. Lacy, P., Cooper, T., Hayward, R., & Neuberger, L. (2010). A new era of sustainability. UN Global Compact-Accenture CEO Study 2010. URL: <https://www.compromisorse.com/upload/estudios/000/53/AccentureUNGCCStudy10.pdf>.
10. Lacy P., Cooper T., Hayward R., Neuberger L. A new era of sustainability. UN Global Compact-Accenture CEO Study 2010. URL: <https://www.compromisorse.com/upload/estudios/000/53/AccentureUNGCCStudy10.pdf>.
11. Deže, J., Sudarić, T., & Tolić, S. (2023). Social Innovations for the Achievement of Competitive Agriculture and the Sustainable Development of Peripheral Rural Areas. *Economies*, Vol. 11 (8), P. 209. DOI: <https://doi.org/10.3390/economies11080209>.
11. Deže J., Sudarić T., Tolić S. Social Innovations for the Achievement of Competitive Agriculture and the Sustainable Development of Peripheral Rural Areas. *Economies*. 2023. Vol. 11 (8). P. 209. DOI: <https://doi.org/10.3390/economies11080209>.
12. Antokhov, A. A. et al. (2020). Financial Security of Functioning of the Businesses in the Agricultural Sector of Economy in the Conditions of Changes. *International Journal of Innovative Technologies in Economy*, No. 2 (29).
12. Antokhov A. A. et al. Financial Security of Functioning of the Businesses in the Agricultural Sector of Economy in the Conditions of Changes. *International Journal of Innovative Technologies in*

13. Voinarenko, M. P., Skaliuk, R. V. (2008). Innovatsiyni potentsial promyslovykh pidpriemstv: sutnist, struktura, osoblyvosti otsinky ta perspektyvy rozvytku [Innovative potential of industrial enterprises: essence, structure, features of assessment and development prospects]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekon. Nauky = Bulletin of Khmelnytskyi National University. Economic sciences*, № 1 (2), P. 7–12 [in Ukrainian].

Economy. 2020. No. 2 (29).

13. Войнаренко М. П., Скалюк Р. В. Інноваційний потенціал промислових підприємств: сутність, структура, особливості оцінки та перспективи розвитку. *Вісник Хмельницького національного університету. Екон. науки*. 2008. № 1 (2). С. 7–12.